

UAB "Kultūros vertybių paieška"

Dalia Ostrauskienė

**Janionių piliakalnio, vad. Pykuolio kalnu (3395) apsaugos zonos
vizualinės apsaugos pozonio, Širvintų r. sav., Ustronės k., 2012 m.
archeologinių žvalgomųjų tyrimų ataskaita**

Vilnius 2013

Kultūros paveldo centro Paveldosaugos bibliotekos Dokumentų fondai
Fondo Nr. <u>391</u>
Apyrašo Nr. _____
Apsk. Vien. Nr. <u>3288</u>

Turiny

Įvadas	3
Ankstesnių tyrimų apžvalga	4
Tyrimų aprašymas	5
Išvados	6
Brėžinių ir nuotraukų sąrašas	7
Brėžiniai	8
Nuotraukos	11
Priedai:(1 – 3).....	13
Archeologinių tyrimų projekto kopija	14
Archeologinių tyrimų leidimo kopija.....	18
Kompaktinė plokštelė (CD): Ataskaita	19

IVADAS

2012 m. lapkričio mėnesį buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai Širvintų r. sav., Ustronės k., Janionių piliakalnio, vad. Pykuolio kalnu (3395), apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonio. Janionių piliakalnis, Pikuolio kalnu vadinamas yra į PR nuo kaimo, Musės dešiniame krante, prie santakos su bevardžiu upeliu. Iš PV jį juosia Musės, iš R ir P – bevardžio upelio slėniai.

Tyrimą užsakė UAB „Elektros tinklo paslaugos“, naujai projektuojamos elektros kabelio klojimo trasos vietoje, trasos ilgis apie 151 m. Projektuojamos trasos elektros kabelio klojimo vieta yra už vieno kilometro PV kryptimi nuo Janionių piliakalnio, palei Ustronės k. keliuką.

Todėl trasos vietoje, apie 151 m. ruože, patenkančiame į apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonį, planuota patikrinti kultūrinio sluoksnio susidarymo laiką, surinkti radinius. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų projekte buvo numatyta šioje trasos vietoje iškasti 3 vnt. 1 x 1 m dydžio šurfus.

Archeologiniams žvalgomiesiems tyrimams leidimą Nr. 406 (2012-11-15) archeologei D. Ostrauskienei išdavė Kultūros paveldo departamentas pagal tyrimų projektą Nr. 406 (2012-11-15).

Lauko darbus ataskaitos autorei padėjo atlikti UAB „Kultūros vertybių paieška“ darbuotojai. Brėžinius braižė ir tyrimų eigą fotografavo ataskaitos autorė. Kompiuterinį brėžinių variantą atliko KVP technikė Virginija Novolinskienė.

ANKSTESNIŲ TYRIMŲ APŽVALGA

Janionių piliakalnis, Pikuolio Kalnas – piliakalnis 1971 m. žvalgytas Mokslinės metodinės tarybos.

1973 m. žvalgytas Istorijos instituto. Piliakalnis datuojamas I tūkstantmečiu – II tūkstantmečio pradžia. (žr. *Lietuvos piliakalniai: atlasas*. Vilnius, 2005, t. 3, p. 36–37.).

„Pykuolio kalnas, Janionių piliakalnis. Saugomas kaip piliakalnis. Turi vėlyvajam geležies amžiui būdingus įtvirtinimus. Netyrinėtas. Kalbama apie žmonių kaulų, kryželių, plytgalių radinius, todėl spėjama, kad naujaisiais laikais čia galėjo stovėti mūrinė koplyčia. Pavadinimas „Pikuolio kalnas“ kilmė nėra visiškai aiški. Veikiausiai tai autentiškas pavadinimas“. (*Vaitkevičius, Vykintas. Janionys: Pykuolio kalnas (Pykuoliakalnis) // Vaitkevičius, Vykintas. Senosios Lietuvos šventvietės: Aukštaitija. – Vilnius, [2006]. – P. 114-115.*).

TYRIMŲ APRAŠYMAS

Archeologinių žvalgomųjų tyrimų, Ustronės k., kuris yra už vieno kilometro PV kryptimi nuo Janionių piliakalnio, lauko tiriamieji darbai buvo atliekami 2012 m. lapkričio mėnesį. Ištirti trys 1 x 1 m dydžio šurfai, elektros kabelio klojimo trasos vietoje, apie 151 m ilgio ruože. Elektros kabelio klojimo vieta yra palei Ustronės kaimo keliuką, PV kryptimi.

Šurfas Nr. 1 (žr. situacijos planas brėžinys Nr. 2; pj. brėžinys Nr.3; foto nr.3,4) 1 x 1 m dydžio, buvo kasamas PV kryptimi nuo Ustronės k. sodybos. Šurfo Nr. 1 centro koordinatės: 543904.97; 6091858.95 (LKS) (žr. situacijos planas brėžinys Nr. 2)

Esamas paviršius buvo lygus (H_{abs} 66,90 m aukštyje), tarp medžių. Paviršiuje fiksuotas iki 20 cm storio juodos žemės sluoksnis (1 sl.). Giliau, iki 20 cm pilko smėlio sluoksnis (2 sl.). 40 cm gylyje (H_{abs} 66,40 m aukštyje) pasiektas įžemis – rusvas smulkiagrūdis smėlis.

Šurfe Nr. 1 nerasta vertingo archeologinio sluoksnio, tirtieji sluoksniai be radinių.

Fiksuotas šurfo Nr. 1 šiaurinis pjūvis (brėž. Nr. 3).

Šurfas Nr. 2 (žr. situacijos planas brėžinys Nr. 2; pj. brėžinys Nr.3; foto nr.5 – 7) 1 x 1 m dydžio, buvo kasamas PV kryptimi nuo Ustronės k. sodybos. Tarp šurfų Nr. 1 ir Nr. 2 yra 50 m atstumas. Šurfo Nr. 2 centro koordinatės: 543952.73; 6091843.80 (LKS) (žr. situacijos planas brėžinys Nr. 2).

Esamas paviršius buvo lygus (H_{abs} 65,96 m aukštyje). Jį dengė velėna. Velėnos sluoksnis iki 10 cm storio (1 sl.). Po juo, fiksuotas iki 20 cm storio juodos žemės su smėlio tarpais sluoksnis (2 sl.). Giliau iki 20 cm storio rusvo smėlio su tamsiai pilkos žemės tarpais sluoksnis (3 sl.). Po juo, 60 cm gylyje (H_{abs} 65,40 m aukštyje) pasiektas įžemis – rusvas smėlis, PR šurfo kampe įsigilinta iki 1 m gylio, įžemis – rusvas smulkiagrūdis smėlis.

Šurfe Nr. 2 nerasta vertingo archeologinio sluoksnio, tirtieji sluoksniai be radinių.

Fiksuotas šurfo Nr. 2 pietinis pjūvis (brėž. Nr. 3).

Šurfas Nr. 3 (žr. situacijos planas brėžinys Nr. 2; pj. brėžinys Nr.3; foto nr. 8, 9) 1 x 1 m dydžio, buvo kasamas PV kryptimi nuo Ustronės k. sodybos. Tarp šurfo Nr. 2 ir šurfo Nr. 3 – 80 m atstumas. Šurfo Nr. 3 centro koordinatės: 544030.62; 6091825.12 (LKS) (žr. situacijos planas brėžinys Nr. 2).

Esamas paviršius buvo lygus (H_{abs} 64,50 m aukštyje). Jį dengė velėna. Paviršiuje nuimtas velėnos sluoksnis iki 10 cm storio (1 sl.), Giliau, iki 20 cm storio, juoda žemė su pilko smėlio tarpais (2 sl.). Giliau, iki 20 cm storio pilko smėlio sluoksnis (3 sl.). 40 cm gylyje (H_{abs} 64,06 m aukštyje) pasiektas įžemis – rusvas smulkiagrūdis smėlis.

Šurfe Nr. 3 nerasta vertingo archeologinio sluoksnio, tirtieji sluoksniai be radinių.

Fiksuoti šurfo Nr. 3 rytinis pjūvis (brėž. Nr. 3).

IŠVADOS

2012 m. lapkričio mėnesį buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai Janionių piliakalnio, vad. Pykuolio kalnu (3395), apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonio, Širvintų r., sav., Ustronės k. Tyrimų metu buvo ištirti trys 1 x 1 m dydžio šurfai, viso ištirtas 3 m² bendras plotas.

Tirtose vietose archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ir radinių neaptikta.

Projektuojamoje elektros kabelio trasos vietoje neaptikus archeologiškai vertingų sluoksnių, rekomenduojama leisti vykdyti numatytus žemės judinimo darbus.

Dalia Ostrauskienė

BRĖŽINIŲ IR NUOTRAUKŲ SĄRAŠAS

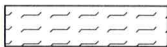

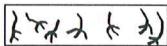
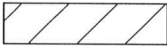

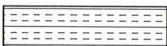
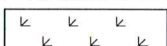

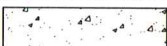

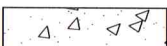
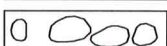

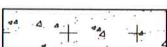
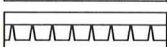

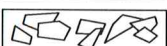

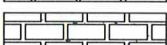

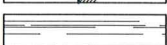

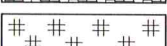

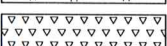

Brėžiniai

1. Sutartiniai ženklai
2. Situacijos planas
3. Šurfų Nr. 1, 2, 3 pjūviai

Nuotraukos

1. Tyrimų vietos bendras vaizdas iš ŠV pusės.
2. Tyrimų vietos bendras vaizdas iš ŠR pusės.
3. Šurfas nr. 1. Šiaurinis pjūvis.
4. Šurfas nr. 1. Rytinis pjūvis.
5. Šurfas nr. 2. Šiaurinis pjūvis.
6. Šurfas nr. 2. Pietinis pjūvis.
7. Šurfas nr. 2. Rytinis pjūvis.
8. Šurfas nr. 3. Šiaurinis pjūvis.
9. Šurfas nr. 3. Pietinis pjūvis.
10. Šurfas nr. 1 po tyrimų.
11. Šurfas nr. 2 po tyrimų.
12. Šurfas nr. 3 po tyrimų.

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI

	JUODA ŽEMĖ		DURPĖS
	TAMSAI PILKA ŽEMĖ		ŠAKNYS
	PILKA ŽEMĖ		MEDIENA
	ŠVIESIAI PIKLA ŽEMĖ		SUNYKUSI MEDIENA
	MOLIS		APDEGUSI MEDIENA
	PIEMOLIS		KERAMIKA
	DEGTAS MOLIS		SKIEDROS
	SMĖLIS		ASFALTAS
	SMULKUS ŽVYRAS - SMĖLIS		ĮŽEMIS
	STAMBUS ŽVYRAS		AKMENYS
	KALKĖS		AKMENŲ GRINDINYS
	KALKIŲ SKIEDINYS		TAŠYTI AKMENYS
	SMULKIOS GRIUVENOS		DUOBĖS KONTŪRAS
	STAMBIOS GRIUVENOS		AKMENŲ MŪRAS
	DEGĖSIAI		PLYTŲ MŪRAS
	KAULAI		MŪRAS PJŪVYJE
	ŠIUKŠLĖS		GRUNTINIS VANDUO
	VELĖNA		FIKSUOTA KRAŠTINĖ
	ŠLYNAS		ANGLIS
	PUVĖSIAI		BETONAS
	SKALDA		PERKASTA
	PELENAI - SUODŽIAI		

ARCHEOLOGAS	D. OSTRAUSKIENĖ		LIUBAVO DVARO SODYBOS (u.k. 899) TERITORIJOJE, VILNIAUS r. sav., LIUBAVO k., (RIEŠĖS sen.)	STADIJA	BRĖŽINYS	BRĖŽINIŲ
BRAIŽĖ	V. NOVOLINSKIENĖ				1	6
			SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI	ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI TYRIMAI		

Š

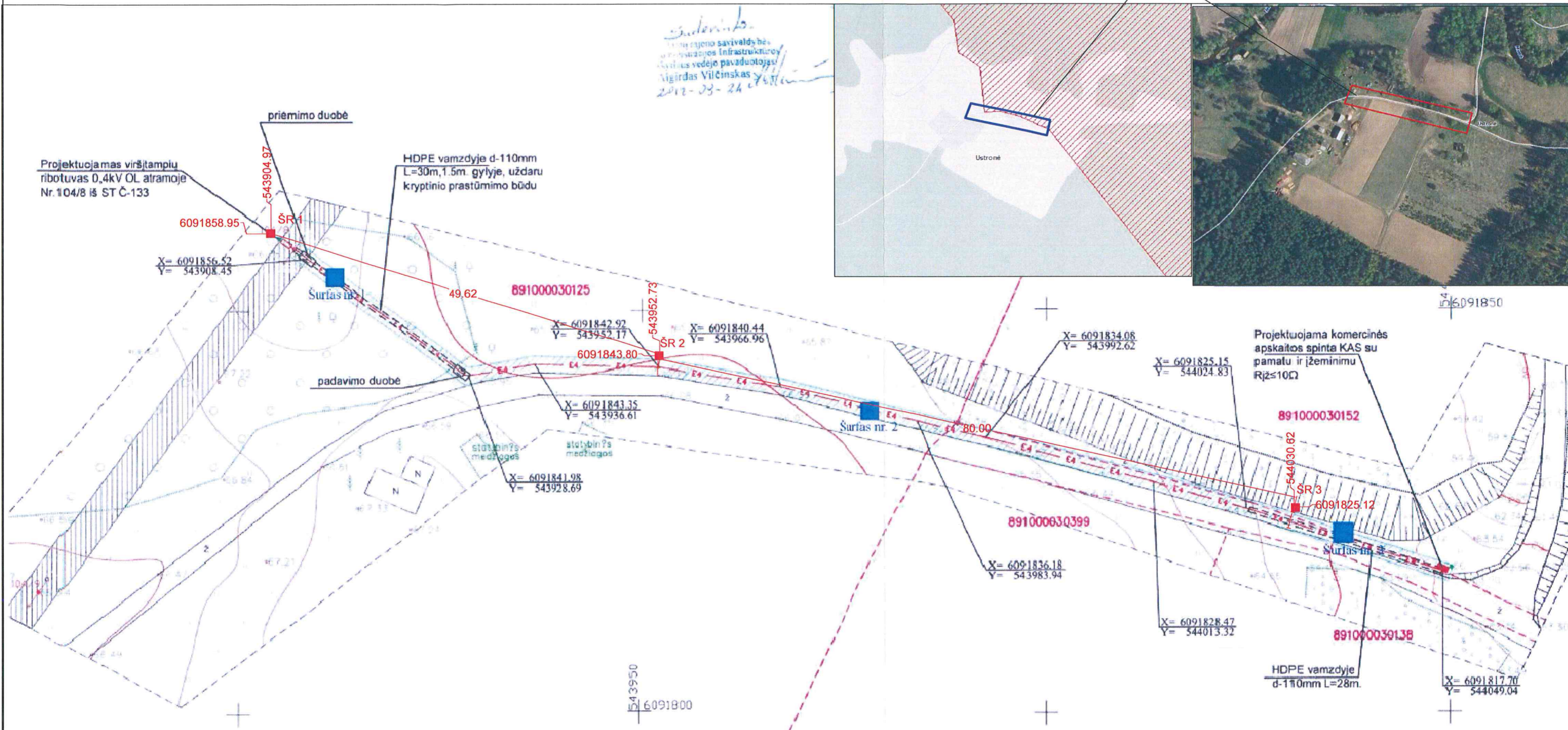
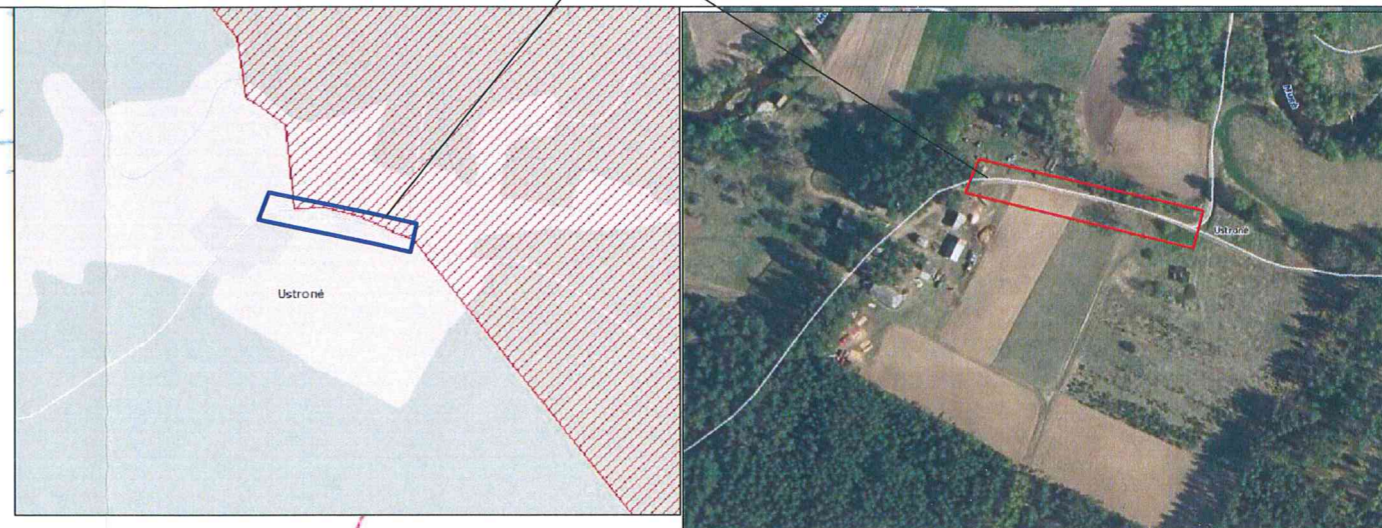

2012 m. JANONIŲ PILIAKALNIS, vad. PYKUOLIO KALNU (u.k. 3395), ŠIRVINTŲ sav., USTRONĖS k.

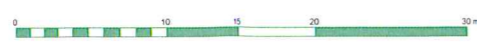
SITUACIJOS PLANAS. M 1 : 500

Objekto vieta

Sudaryta
 Ustronės rajono savivaldybės
 infrastruktūros skyriaus vedėjo pavaduotojas
 Algirdas Vilčinskas
 2012-09-24

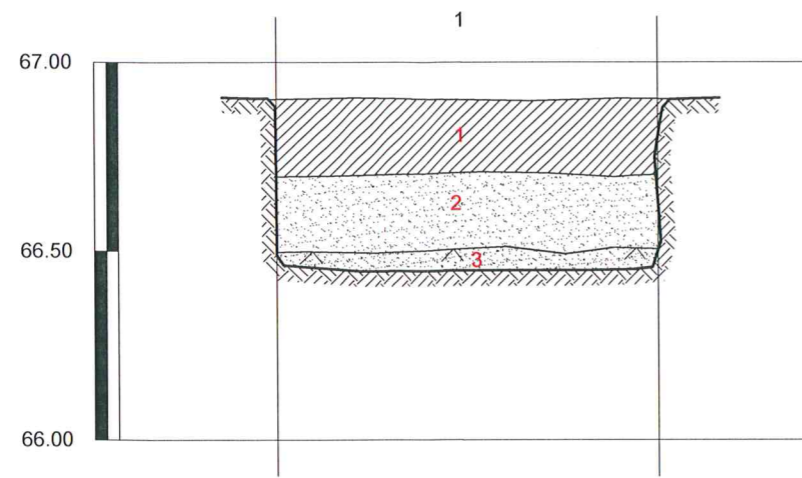

■ ŠR 1-3 Prųjektuotų šurfų vietos
 ■ ŠR 1-3 Tirtų šurfų vietos

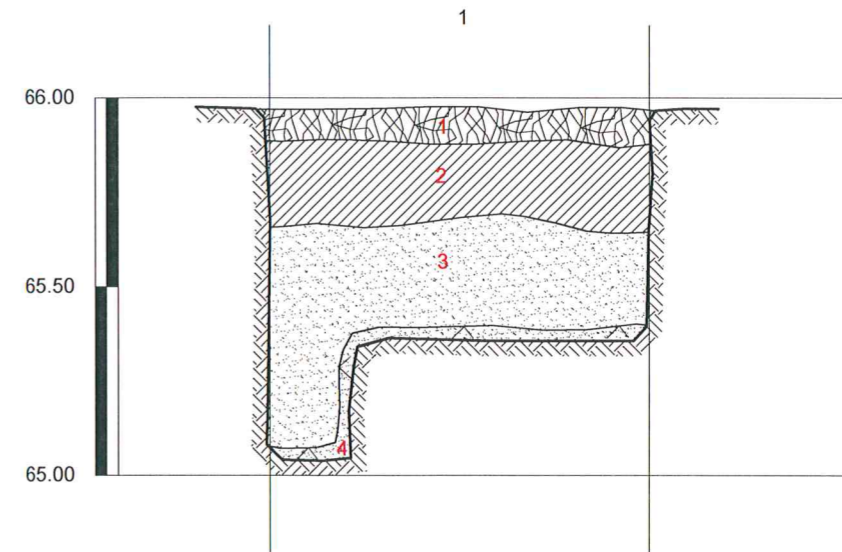

ARCHEOLOGAS	D. OSTRAUSKIENĖ	2012 m. JANONIŲ PILIAKALNIS, vad. PYKUOLIO KALNU (u.k. 3395), ŠIRVINTŲ sav., USTRONĖS k.	STADIJA	BRĒŽINYS	BRĒŽINIŲ
BRAIŽĖ	V. NOVOLINSKIENĖ			2	3
		SITUACIJOS PLANAS. M 1 : 500	ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI TYRIMAI		

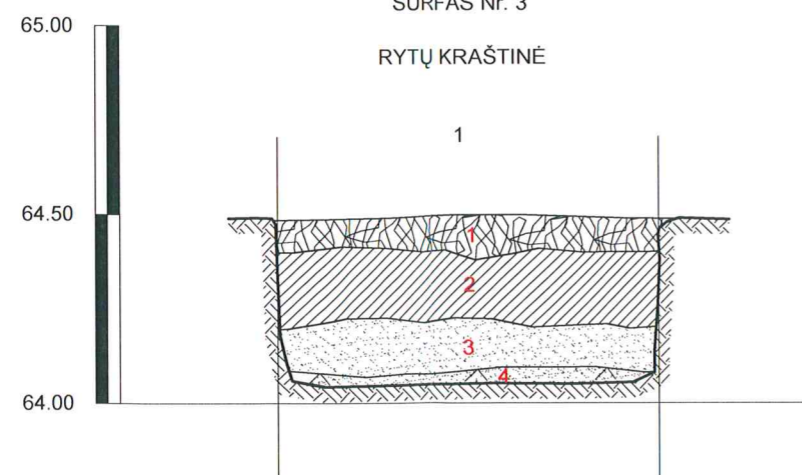
ŠURFAS Nr. 1
ŠIAURĖS KRAŠTINĖ

ŠURFAS Nr. 2
PIETŲ KRAŠTINĖ

ŠURFAS Nr. 3
RYTŲ KRAŠTINĖ

ARCHEOLOGAS	D. OSTRAUSKIENĖ		2012 m. JANONIŲ PILIAKALNIS, vad. PYKUOLIO KALNU (u.k. 3395), ŠIRVINTŲ sav., USTRONĖS k.	STADIJA	BRĖŽINYS	BRĖŽINIŲ
BRAIŽĖ	V. NOVOLINSKIENĖ				3	3
			ŠURFAI Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3. ŠIAURĖS, PIETŲ ir RYTŲ KRAŠTINĖS. M 1: 20	ARCHEOLOGINIAI ŽVALGOMIEJI TYRIMAI		

1. Tyrimų vietos bendras vaizdas iš ŠV pusės.

2. Tyrimų vietos bendras vaizdas iš ŠR pusės.

3. Šurfas nr. 1. Šiaurinis pjūvis.

4. Šurfas nr. 1. Rytinis pjūvis.

5. Šurfas nr. 2. Šiaurinis pjūvis.

6. Šurfas nr. 2. Pietinis pjūvis.

7.Šurfas nr. 2. Rytinis pjūvis.

8.Šurfas nr. 3. Šiaurinis pjūvis.

9.Šurfas nr. 3. Pietinis pjūvis.

10. Šurfas nr. 1 po tyrimų.

11.Šurfas nr. 2 po tyrimų.

12.Šurfas nr. 3 po tyrimų.

PRIEDAI:

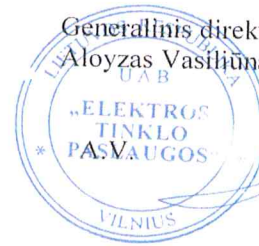
1. Archeologinių tyrimų projekto kopija.
2. Archeologinių tyrimų leidimo kopija.
3. Kompaktinė plokštelė (CD): Ataskaita

Tyrėja Dalia Ostrauskienė

Tel. nr. 8 680 79619

Patvirtinta užsakovo:

Generalinis direktorius
Aloyzas Vasiliūnas

Užsakovas UAB „Elektros tinklo paslaugos“

Janionių piliakalnio vad. Pykuolio kalnu (u.k. 3395) vizualinės apsaugos zonoje,
Širvintų r. sav., Ustronės k., (Čiobiškio sen.),
archeologinių žvalgomųjų tyrimų 2012 m.

PROJEKTAS

Vilnius 2012 m. lapkričio 12 d.

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Bendrieji duomenys. *Ustronės k., Čiobiškio sen., Širvintų r. sav., patenkančiame į Janionių piliakalnio (u.k.3395) vizualinės apsaugos zoną, teritorijoje darbų užsakovas UAB „Elektros tinklo paslaugos“ užsakė atlikti archeologinius tyrimus naujai projektuojamos elektros kabelio paklojimo trasos vietoje, trasos ilgis apie 151 m, gylis iki 1 m. Janionių piliakalnis, Pikuolio kalnu vadinamas yra į PR nuo kaimo, Musės dešiniame krante, prie santakos su bevardžiu upeliu. Iš PV jį juosia Musės, iš R ir P – bevardžio upelio slėniai. Projektuojamos elektros kabelio paklojimo vieta yra už vieno kilometro PV kryptimi nuo Janionių piliakalnio, palei Ustronės k. keliuką. (priedas nr.1. Vietos prieš tyrimų pradžią fotofiksacija).*

Tyrimų pobūdis. Projektuojamos elektros kabelio paklojimo trasos, kurios ilgis 151 m, gylis iki 1 m, vietoje planuojama atlikti archeologinius žvalgomuosius tyrimus – ištirti tris 1 x 1 m dydžio šurfus, išdėstant juos maždaug kas 50 m atstumu ir pasirenkant tikėtinai mažiausiai ankstenių žemės kasimo darbų metu suardytas vietas. (priedas nr. 2. planuojamų tirti šurfų vietos ir projektuojamos trasos situacijos planas M 1:500).

Tyrimų tikslas. Šių archeologinių žvalgomųjų tyrimų tikslas yra išskirti archeologiškai vertingus kultūrinio sluoksnio horizontus, atliekant kultūrinio sluoksnio stratigrafinę analizę, ir surinkti radinius. Aptikus archeologiškai vertingą kultūrinį sluoksnį, kurį galimai sunaikintų trasos tiesimo darbai, bus rekomenduojama atlikti tolesnius archeologinius tyrimus.

Tyrimų apimtys. Trys 1 x 1 m dydžio šurfai. Iš viso iki įžemio ištirti 3 m² plotą. Jei tyrimų metu 1 x 1 m dydžio šurfais nepavyktų pasiekti įžemio dėl didelio gylio, šurfai gali būti padidinti iki 1x 2 m dydžio.

Tyrimų trukmė. 2012.11.15 – 2012.11.30.

Ankstesnių tyrimų apžvalga. Janionių piliakalnis, Pikuolio Kalnas – piliakalnis 1971 m. žvalgytas Mokslinės metodinės tarybos. 1973 m. žvalgytas Istorijos instituto. Piliakalnis datuojamas I tūkstantmečiu – II tūkstantmečio pradžia. (žr. *Lietuvos piliakalniai: atlasas*. Vilnius, 2005, t. 3, p. 36–37.).

PRIDEDAMA

1. Vietos prieš tyrimų pradžią fotofiksacija.
2. Planuojamų tirti šurfų vietos ir projektuojamos trasos situacijos planas M 1:500.

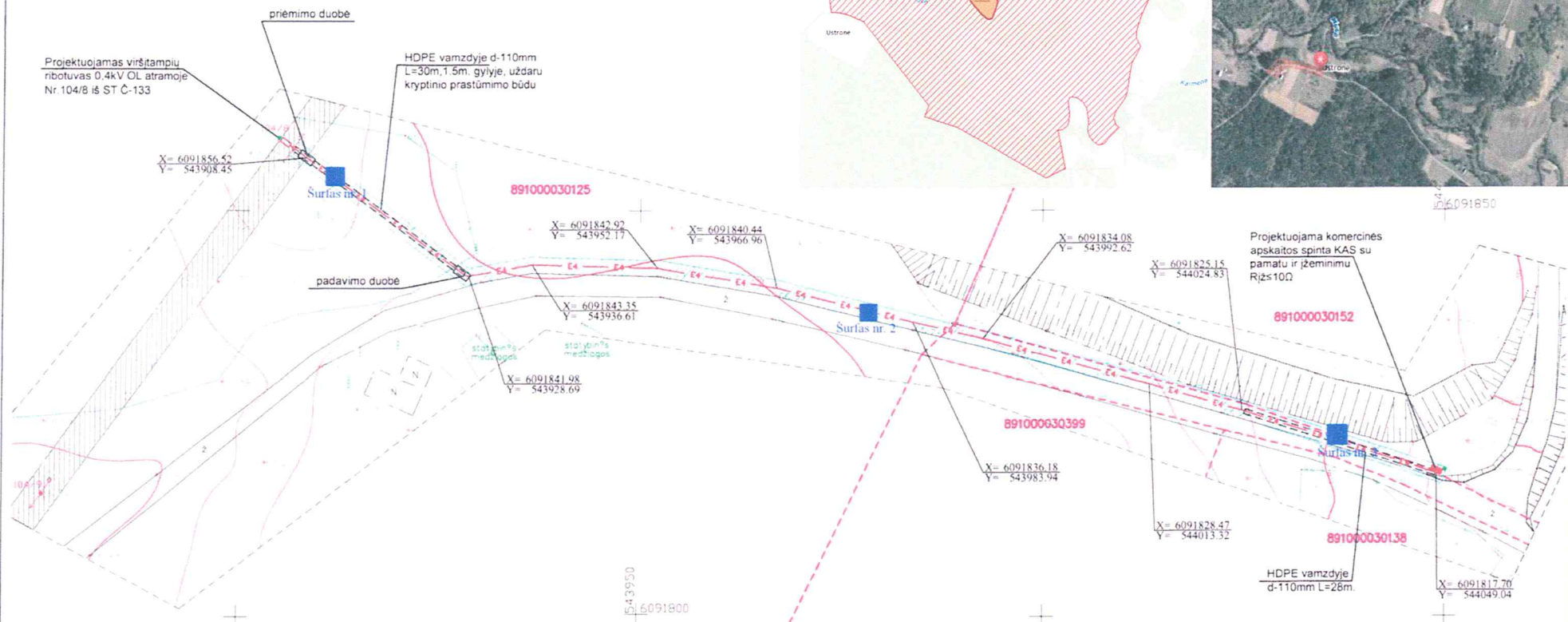
Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos
Specialisto atestatas Nr. 2262

D. Ostrauskienė

Janonių piliakalnio teritorijos ir apsaugos zonos ribos

Objekto išdėstymo vieta

Numatomų tirti šurfių vietos ■ Šurfas nr. 1-3

SUTARTINIAI ŽYMĖJIMAI:

	Sklypų ribos
	Projektuojama 0.4 kV kabelinė linija (KL)
	Projektuojamas HDPE vamzdis 10-0.4 kV KL
	Projektuojama komercinės apskaitos spinta KAS, su pamatu ir žeminiu Rjz≤10Ω.
	0.4kV OL virštampių ribotuvai.
	Projektuojamas įžeminimas.
	Esama 10/0.4kV OL apsaugos zona
	Projektuojama 0.4kV KL apsaugos zona / servitutas

Suderinta
 Širvintų rajono savivaldybės administracija.
 Kultūros, turizmo ir ryšių su užsieniu šalinis
 skyriaus vyriausioji specialistė
 Laura Kirijkiienė
 Patvirtinta: atstovaujantis NKPA, Nr. 3p.

Medžiagą
 Širvintų rajono savivaldybės administracijos
 Žemės ūkio skyriaus
 vyriausioji specialistė
 Aurelija Kisieliūtė
 2012-10-24

Atestato Nr. 3974			Kompleksas:	Gytis Kaminskas. Gyvenamas namas (skl. kad. Nr.8910/0003:152) Ustronės k., Čiobiškio sen. Širvintų r. sav.	Etapas TP
			Objektas:		
B4413	PDV	M. VALŪNAS	2012-06	Projektas Nr.: 2012-06-TP-ETL-284	Brež.Nr ETL-1
B4413	PDV	M. VALŪNAS	2012-06		Laida 0
Užsakovas:	AB "LESTO"			Brežinys:	Lapas 1
				0,4 kV KABELINĖS LINIJOS (KL) PAKLOJIMO TRASA, KS/KAS MONTAVIMO VIETA M1:500	Lapų 2

Būsimų tyrimų vietos bendras vaizdas iš PR pusės.

Būsimų tyrimų vietos bendras vaizdas iš P pusės.

L E I D I M A S

vykdyti archeologinius tyrimus

2012-11-15 Nr. 406
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **Daliai Ostrauskienei**

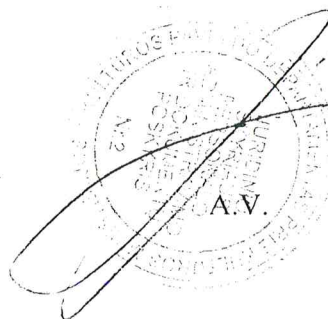
Vykdyti Janonių piliakalnio, vad. Pykuolio kalnų (3395), apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonio, Širvintų r. sav., Ustronės k.,

žvalgomojus archeologinius tyrimus

taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte.

Tyrimų projektas: Janonių piliakalnio, vad. Pykuolio kalnu (3395), vizualinės apsaugos zonoje, Širvintų r. sav., Ustronės k., (Čiobiškio sen.), archeologinių žvalgomųjų tyrimų 2012 m. projektas, 2012 11 15, Nr. 406.

Kontrolės skyriaus
vyriausiasis valstybinis inspektorius

R. Augustinavičius